

sui ylittäen elokuun lopussa ensimmäistä kertaa 34 miljardin pyykin. Kertomusvuoden päättyessä seteleitä oli liikkeessä 34 383 milj. markan arvosta eli 4 777 miljoonaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lisäys oli siten 16 % vastaten 8 % edellisena vuonna.

	31/12 1949 milj. mk	31/3 1950 milj. mk	30/6 1950 milj. mk	30/9 1950 milj. mk	30/12 1950 milj. mk
Kultakassa	269	357	2 230	2 230	2 673
Ulkomaiset valuutat	2 428	4 734	4 930	6 423	5 510
Ulkomaiset vekselit	257	934	1 161	1 162	1 740
Ulkomaanrahan määräiset setelit ja korkoliput	44	55	80	79	79
Ulkomaiset selvitystilat	—	125	—	—	—
Kotimaiset vekselit	39 808	38 495	37 877	42 110	40 159
Yhteensä	42 806	44 700	46 278	52 004	50 161

Setelinantoon oikeuttavien varojen määrä lisääntyi kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana, mutta supistui jälleen jonkin verran viimeisen neljänneksen aikana. Koko vuoden lisäys oli 7 355 milj. markkaa eli noin 17 %, kun se edellisena vuonna oli ollut 15 %. Lisäys johtui monista tekijöistä, ensi sijassa kultakassan ja ulkomaisten valuuttain vahvistumisesta. Jälkimmäisestä on edellä jo puhuttu. Kultakassan arvonnousu johtui osaksi siitä, että pankin ohjesääntöä uudistettaessa korotettiin se enimmäisarvo, johon tämä kassa voidaan kirjata, viisinkertaiseksi, jotta se tulisi lähemmäksi kullan todellista arvoa. Toiselta puolen ostettiin vuoden varrella uutta kultaa, ja täten saatu arvonnousu oli edellistä suurempi. Huomattava on, että selvitystileillä väliaikaisesti ilmenevä netto-saatava oli maaliskuun viimeisenä päivänä omansa lisäämään setelinanto-oikeutta.

Setelinkatteen suhteellinen määrä verrattuna liikkeessä olevaan setelistöön pysyi kertomusvuonna samalla korkealla tasolla kuin edelliselläkin vuonna. Kate vaihteli näet 157.9 %:n ja 140.0 %:n välillä setelistöstä ollen vuoden viimeisenä päivänä 145.9 %, kun se vuotta aikaisemmin oli ollut 144.6 %. Myös verrattuna kaikkien vaadittaessa maksettavien sitoumusten kokonaismäärään setelinkate oli runsas vaihdellen 117.3 %:n ja 105.8 %:n välillä.

Huomattava on, että Suomen Pankin setelinkatemääräyksiä vuoden varrella on

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö.

Seuraava asetelma antaa käsityksen siitä, miten kertomusvuoden aikana kehittyi niiden varojen määrä, joita vastaan Suomen Pankki ohjesääntönsä mukaisesti on oikeutettu antamaan seteleitä.

muutettu, kun pankin ohjesäännön 6 § lailla huhtikuun 14 päivästä uusittiin pankkivaltuusmiesten jo vuonna 1947 tekemän aloitteen mukaisesti. Pankin ohjesäännön 6 § kuuluu sen mukaan seuraavasti:

„Pankin setelien liikkeessä oleva määrä saa nousta enintään viisikymmentätuhatta miljoonaa markkaa suuremmaksi kuin pankin kultakassa ja pankin riidattomat saatavat sen ulkomaisilta asiamiehiltä yhteensä. Riidattomiin saataviin luetaan myös ulkomailla maksettavat ulkomaanrahan määräiset vekselit, ulkomaisissa pörseissä noteeratut ulkomaanrahan määräiset obligatiot, ulkomaanrahan määräiset erääntyneet obligatiot ja korkoliput sekä ulkomaanraha.

Mikäli pankin liikkeessä olevien setelien määrä on 1 momentissa mainittujen varojen yhteenlaskettua määrää suurempi, tulee setelien katteena olla kotimaisia vekseleitä, joiden maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempää aikaa ja joiden maksamisesta on vastuussa ainakin kaksi vakavaraista henkilöä tai toiminimeä, sekä valtion vekseleitä enintään kolmenkymmentuhannen miljoonan markan määrästä.

Liikkeessä oleviin seteleihin luetaan myös pankin Suomen rahan määräiset osoitukset ja muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset samoin kuin myönnettyjen kassakreditivien nostamattomat määrät.

Jos asianhaarat välttämättä vaativat, voidaan 1 momentissa mainittu enimmäis-

määrä pankkivaltuusmiesten esityksestä asetuksella korottaa määrääjäksi enintään viiteenkymmeneenkahdeksaantuhanteen miljoonaa markkaa, ja voi tällöin korotusmäärän katteena 2 momentin estämättä olla joko osaksi tai kokonaan myös valtion vekseleitä.

Pankin kultavarat kirjataan enintään arvoon, jonka mukaan kilo hienoa kultaa maksaisi kaksisataaviisikymmentätuhatta markkaa.

Pankin ulkomaanrahan määräiset varat, joista puhutaan 1 momentissa, kirjataan enintään niiden käypään arvoon tai hankintahintaan, milloin tämä on edellistä alempi, obligatiot kuitenkin enintään nimellisarvoon.”

Sen mukaan setelinkate jakaantuu kahteen osaan: varsinaiseen ja toissijaiseen, joista jälkimmäiseen luetaan määrätyt ehdot täyttävät vekselit, edelliseen setelinantoon oikeuttavien varojen muut ryhmät. Samalla tavalla käyttämätön setelinanto-oikeus jaetaan kahteen osaan, välittömästi käytettävissä olevaan ja toissijaisen katteen lisääntymisestä riippuvaan osaan. Uusia määräyksiä sovellettiin ensimmäisen kerran huhtikuun viimeisen päivän tilailmoitukseen, kun sitä vastoin siihen saakka noudatettiin vanhoja määräyksiä. Näistä syistä seuraavat luvut eivät ole täysin verrannollisia.

Käyttämätön setelinanto-oikeus eli setelireservi oli kertomusvuoden alkaessa 4 964 milj. markkaa nousten huhtikuun 23 päivänä, jolloin viimeistä kertaa sovellettiin vanhoja määräyksiä, 6 413 miljoonaa. Viikkoa myöhemmin välittömästi käytettävissä oleva setelireservi oli vähän pienempi, 5 347 milj. markkaa, mutta kun toissijaisen katteen lisäämisestä riippuva reservi oli 10 945 miljoonaa, oli koko setelinantoreservi 16 292 milj. markkaa. Noustuaan aluksi 18 478 miljoonaaan kesäkuun 23 päivänä setelireservi vuoden jälkipuolella melkoisesti supistui ja oli kertomusvuoden viimeisenä päivänä lähes 5 miljardia pienempi eli 13 553 milj. markkaa. Tällöin oli välittömästi käytettävissä oleva reservi vain 3 712 miljoonaa.

Täsmällisen kuvan Suomen Pankin koko setelinanto-oikeudesta, sen osista ja sen käyttämisestä saa seuraavasta asetelmasta, joka valaisee näitä seikkoja vuosien 1950 ja 1949 päättyessä.

	31/12 1949 milj. mk	30/12 1950 milj. mk
<i>Setelinanto-oikeus:</i>		
Kultakassa ja ulkomaiset valuutat	2 697	10 002
Lain 13/12 1939 mukaan	40 109	—
Ohjesäännön 6 §:n mukaan	1 800	50 000
Setelinanto-oikeus	44 606	60 002
<i>Käytetty määrä:</i>		
Liikkeessä olevat setelit ..	29 605	34 383
Muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset	9 497	11 416
Myönnettyistä kassakreditivien nostamatta oleva määrä	540	650
Käytetty setelinanto-oikeus	39 642	46 449
<i>Setelinantoreservi</i>	4 964	—
käytettävissä oleva ...	—	3 712
toissijaisesta katteesta riippuva	—	9 841
Käytetty määrä ja reservi	44 606	60 002

Pankin suhde valtioon.

Valtion luotonotto Suomen Pankista on jatkunut samalla tavalla kuin edellisinäkin vuosina vaihdellen tuntuvasti viikosta toiseen. Kun valtiontalous on ollut kireällä, tämä lainanotto enimmäkseen on ollut tuntuvasti suurempikin kuin aikaisemmin. Kertomusvuoden alkaessa valtionvekseleitä oli diskontattu 22 030 milj. markan arvosta vastaten 19 230 miljoonaa vuotta aikaisemmin. Helmikuun alussa tämä vekselimäärä painui vuoden alimpaan määrään, 17 330 miljoonaa, mutta sitten se jälleen kasvoi aina 23 830 miljoonaa huhtikuun 15 päivänä. Uuden laskun jälkeen valtion velka taas lisääntyi saavuttaen uuden huipun, 26 230 milj. markkaa, lokakuun viimeisenä päivänä. Seuraavina viikkoina tämä vekselivelka jälleen pieneni, ja joulukuussa, kun valtiolle kerääntyi runsaasti tuloja ja kun eräät maksut siirtyivät seuraavaan vuoteen, velka painui aina 19 730 milj. markkaan vuoden viimeisenä päivänä. Valtion diskonttaamien vekselien määrä oli tällöin 2 300 miljoonaa eli noin 10 % pienempi kuin kertomusvuoden alkaessa.

Valtion velka Suomen Pankkiin ei kuitenkaan aivan tarkalleen vastaa kulloinkin diskontattujen valtionvekselin määrää, sillä tämän ohella on vähennyksenä otettava huomioon valtion pano- ja ottotilillä olevat määrät tai vastaavasti velkaan lisättävä mainitun tilin ylitykset, jotka kuluneenkin vuonna olivat sangen yleisiä. Tämän tilin saldo vaihteli viikosta viikkoon jyrkästi. Niinpä valtiolla maaliskuun päättyessä oli tällä tilillä velkaa pankille 923 milj. markkaa, mikä oli vuoden huippu, kun taas toukokuun 23 päivänä valtiolla oli tällä tilillä saatavaa pankilta 354 milj. markkaa. Jos tämä tili otetaan huomioon, havaitaan, että valtion nettovelka Suomen Pankille kertomusvuoden alkaessa oli 21 950 milj. markkaa ja sen päättyessä 19 696 miljoonaa.

Edellä käsitellyn valtiolle annetun luoton ohella Suomen Pankki on antanut valtiolle luottoa ostamalla valtion obligaatioita. Tämä on kuitenkin katsottava eräänlaiseksi varojen sijoitukseksi ja on määrältäänkin merkitystä vailla. Kertomusvuoden alkaessa Suomen Pankilla oli hallussaan valtion obligaatioita 298 milj. markan arvosta. Vuoden päättyessä näiden obligaatioiden yhteisarvo oli alentunut 275 miljoonaa.

Ulkomaiset selvitystililt.

Niiden maiden lukumäärä, joiden kanssa Suomella on maksusopimuksia selvitystilipohjalla, ei kertomusvuonna ole lisääntynyt. Joitakin maksusopimuksia on uudistettu, mutta muutokset koskivat lähinnä maksuteknillisiä seikkoja. Kertomusvuonna on vienti eräisiin maihin, ennen kaikkea Länsi-Saksaan, Norjaan ja Puolaan, tuntuvasti lisääntynyt, mihin ulkomaisten valuuttakurssien muutokset syksyllä 1949 ja hintojen kohoaminen osaltaan ovat vaikuttaneet. Mainittakoon vielä, että vientimme Italiaan, joka vain mitättömältä osalta sisältyy clearing-tilihin, vaan miltei yksinomaan tapahtui kompensatioiden puitteissa, saavutti huomattavat mittasuhteet kertomusvuoden aikana, viennistä suoritettujen maksujen ollessa n. 1 700 milj. markkaa.

Eri maiden kesken jakaantuivat kertomusvuonna viennistä suoritettavat maksut

alla olevan asetelman mukaisesti. Vertailun vuoksi on tähän otettu myös vastaavat luvut vuodelta 1949.

	1949 milj. mk	1950 milj. mk
Bulgaria	72	271
Islanti	328	185
Israel	8	360
Italia	—	25
Japani	55	297
Jugoslavia	167	29
Kreikka	385	729
Norja	784	1 289
Puola	2 136	2 877
Saksa, Itä-	196	144
Saksa, Länsi-	1 639	4 272
S. N. T. Liitto	8 802	7 546
Sveitsi	280	447
Tanska	1 371	—
Turkki	296	820
Unkari	374	258
Yhteensä	16 893	19 549

Selvitystilien saldo osoitti kertomusvuoden lopussa 1 662 milj. markan velkasaldoa vastaten 1 297 milj. markkaa vuonna 1949.

Remburssit.

Tuontiremburssien käyttö väheni jonkin verran edellisiiin vuosiin verrattuna siitä huolimatta, että tuonti oli arvoltaan entistä suurempi. Selityksenä on, että tuojat mahdollisuuksien mukaan koettivat supistaa kustannuksiaan ja että remburssien avaaminen siirtyi osittain liikepankkeihin. Kaikkiaan avattiin kertomusvuonna vain 2 986 tuontiremburssia, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli 4 486. Näiden remburssien arvo oli alentunut vähemmän, nimittäin 10 691 milj. markasta 8 855 miljoonaa. Vuoden päättyessä avoinna olevien remburssien arvo sen sijaan oli hiukan suurempi kuin vuotta aikaisemmin, nimittäin 3 340 milj. markkaa vastaten 3 101 miljoonaa silloin.

Sen sijaan vientiremburssien käyttö, joka yleensä on ollut melkoista vähäisempää kuin tuontiremburssien, vilkastui jonkin verran vienninkin arvon kohotessa. Uusia vientiremburssseja avattiin kaikkiaan 845 vastaten 785 vuonna 1949, ja niiden arvo

nousi 6 605 milj. markkaan oltuaan edellisenä vuonna 5 575 miljoonaa. Kertomusvuoden päättyessä avoinna olevien vientiremburssien arvo oli 1 602 milj. markkaa ja siten lähes kaksi kertaa niin suuri kuin vuotta aikaisemmin, jolloin se oli 825 miljoonaa.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on käsitelty pankin tiliaseman tärkeimpiä erii ja valaistu niissä kertomusvuoden aikana tapahtuneita muutoksia. Täydennykseksi on syytä tarkastaa pankin omaisuustasetta ja tulostasetta kokonaisuudessaan.

O m a i s u u s t a s e.

Suomen Pankin omaisuustase kertomusvuoden alkaessa ja päättyessä käy ilmi alla olevasta asetelmasta, joka antaa yleiskuvan vuoden varrella tapahtuneista muutoksista.

	31/12 1949 milj. mk	30/12 1950 milj. mk
Varat:		
Kultakassa	268.8	2 673.6
Ulkomaiset valuutat ...	2 427.8	5 509.7
Ulkomaiset vekselit	256.5	1 739.9
Ulkomaanrahan määräiset setelit ja korkoliput	44.5	78.8
Diskontatut vekselit ...	37 381.0	33 245.5
Rediskontatut vekselit ..	2 427.5	6 913.4
Hypoteekkilainat	22.1	22.1
Kassakreditit	471.5	353.8
Suomen rahan määräiset obligaatiot	857.0	805.0
Ulkomaanrahan määräiset obligaatiot	198.5	184.9
Eri tilit	2 303.4	4 633.8
Yhteensä	46 658.6	56 160.5

Velat:

Liikkeessä olevat setelit	29 605.6	34 383.1
Valtion pano- ja ottotili	79.6	34.3
Muiden pano- ja ottotilit	1 864.9	1 269.6
Postivekselit	58.2	60.7
Ulkomaiset tilinpitäjät .	4 189.3	4 670.2
Ulkomaiset selvitystililt .	1 297.5	1 662.1
Ulkomainen velka	1 478.4	3 580.5
Eri tilit	529.0	138.7
Järjestelytilit	965.5	3 167.9
Kasvaneet korot	111.9	164.1
Kantarahasto	5 000.0	5 000.0
Vararahasto	571.1	1 024.9
Pankin voitto	907.6	1 004.4

Yhteensä 46 658.6 56 160.5

Aikaisemmin jo käsiteltyjen erien lisäksi on vielä syytä kiinnittää huomiota eräisiin kohtiin. Varojen puolella on obligaatioiden kirjattu arvo jonkin verran alentunut, kaikkiaan 1 056 milj. markasta 990 miljoonaa. Suurimpana osana obligaatiot ovat markkamääräiset obligaatiot, yhteensä 805 milj. markan arvosta, kun taas jossain ulkomaaisessa valuutassa annettuja obligatioita oli vain 185 miljoonan arvosta. „Eri tilien” nousu kaksinkertaiseen määrään johtui siitä, että näihin sisältyvälle satunnaisen tointon tilille merkittyjä, vielä kesken olevia toimituksia sattui olemaan tavallista enemmän.

Velkapuolella ansaitsevat huomiota muiden kuin valtion saatavat pankilta pano- ja ottotilillä. Tällä tilillä olevien varojen määrä vaihteli tavallisuuden mukaan erittäin jyrkästi päivästä päivään ja viikosta viikkoon, lähinnä sen mukaan, kuinka suuret liikepankkien kassavarat kulloinkin olivat. Huippunsa, 3 918 milj. markkaa, näiden varojen määrä saavutti tammikuun puolivälissä, pienimmillään se taas oli kesäkuun ja joulukuun 23 päivänä, jolloin tili oli tyhjä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä tällä tilillä oli varoja 1 270 milj. markkaa eli 595 miljoonaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Lopuksi on syytä kiinnittää huomiota Suomen Pankin omien varojen määrään. Kantarahasto pysyi muuttumattomana, mutta vararahasto kasvoi, kun siihen siirrettiin puolet vuoden 1949 voitosta, 454 milj. markkaa, 1 025 miljoonaa. Suomen Pankin omien varojen määrä kertomusvuoden päättyessä oli siten 6 025 milj. markkaa.

Suomen Pankilla on, niinkuin edellisissä vuosikertomuksissa on osoitettu, melkoinen määrä varoja, osaksi kiinteistöjä, osaksi osakkeita, jotka eivät tule näkyviin edellä olevasta omaisuustaseesta. Vuoden varrella on kiinteistöluettelossa tapahtunut se muutos, että siihen on merkitty äskettäin valmistunut Jyväskylän haarakonttorin uusi talo samaten kuin kiinteistö Liisankatu 14. Kun edellisen poistoarvo oli 328.0 milj. markkaa ja jälkimmäisen 20.5 miljoonaa, nousee pankin omistamien kiinteistöjen arvo, ottamatta huomioon inflaation aiheuttamaa uusinta nousua, tasaluvuin 900 milj. markkaan. Pankin osakeomistuksessa ei ole

tapahtunut mainittavia muutoksia, joten sen kokonaisarvo on noin 640 milj. markkaa. Tällöin ei ole otettu huomioon eräiden osakkeiden kurssien viimesyksyistä nousua, joka ei ole aivan vähäinen.

Tulostase.		
Suomen Pankin voitto- ja tappiotili vuodelta 1950 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan tiliin näkyy seuraavasta asetel- masta.		
Tulot:	1949 mk	1950 mk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	931 722 994	995 495 485
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	—	705 149
Korot obligaatioista	68 131 254	142 826 893
Sekalaiset tulot	17 526 350	18 280 850
Agiovoitto	17 680 643	479 314 933
Provisiot	164 397 311	143 462 037
Yhteensä	1 199 458 552	1 780 085 347
Menot:		
Korot ulkomaisille kirjeenvaihtajille	9 347 085	—
Palkat ja palkkiot	134 771 212	191 372 120
Eläkkeet ja avustukset	6 665 446	12 183 013
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ..	625 115	912 865
Haarakonttorien valvojien palkkiot	515 000	502 250
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksuosuudet	7 122 945	9 981 740
Setelien painatus	85 598 770	102 177 080
Kulut	37 749 533	43 582 603
Poistot	5 183 205	407 091 102
Kaluston tiliarvon alennus	4 256 953	7 874 396
Pankin voitto	907 623 288	1 004 408 178
Yhteensä	1 199 458 552	1 780 085 347

Kokonaistulot lisääntyivät kertomusvuonna voimakkaasti kohoten 580.6 milj. markkaa eli 48 % suuremmiksi kuin vuonna 1949, kun lisäys edellisenä vuonna oli ollut vain 10 %. Useimmat tuloryhmät vaikuttivat tähän nousuun, ainoastaan provisiotulot supistuivat jonkin verran, 20.9 milj. markkaa eli n. 13 %, pääasiallisesti seurauksena remburssiliikkeen vähenemisestä.

Korkokannan nousun johdosta kotimaisen lainausliikkeen tuottama korkotulo oli suurempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä kirjattiin 63.8 milj. markkaa, mutta samoin kuin edellisinkin vuosina osa korkotuloista siirrettiin varausten tilille. Obligaatioista saatu korkotulo lisääntyi 74.7 milj. markkaa eli runsaasti kaksinkertaiseksi johtuen lähinnä siitä, että valtio suoritti vanhojen Ruotsinkruununmääräisten lainojen korkoja enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös ulkomaisten kirjeenvaihtajien tileille kertyi, toisin kuin edellisenä

vuonna, pieni tulosaldo. Suurin tulonlisä muodostui agiotilillä johtuen valuuttakurssin vilkastumisesta sekä siitä, että edellisenä vuonna agiovoitto jäi vähäiseksi tälle tilille kirjattujen, devalvaatioiden aiheuttamien tappioiden johdosta. Näistä syistä kirjattu agiovoitto kohosi 17.7 milj. markasta 479.3 miljoonaan.

Myös pankin menot nousivat tuntuvasti pääasiallisesti seurauksena palkkojen ja kustannusten noususta. Palkkamenot lisääntyivät 56.6 milj. markkaa eli noin 42 %. Eläkkeet ja avustukset kasvoivat lähes kaksinkertaisiksi, ja lapsilisä- ja kansaneläkemaksuosuudet vaativat noin 2.9 milj. markan lisäyksen. Myös setelien painatus vaati entistä suuremmat kustannukset; nousu oli 16.6 milj. markkaa eli 19 %. Kun kulutkin lisääntyivät 5.9 miljoonaa, oli varsinaisia menoja kaikkiaan 360.7 milj. markkaa eli 78.3 miljoonaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäys oli siten 28 %.

Mitä poistoihin tulee, ne olivat verrattomasti suuremmat kuin vuonna 1949. Esiteltävänä olevassa tilinpäätöksessä on näet, tavallisten, talojen korjauksista yms. johtuvien poistojen lisäksi, poistettu Jyväskylän haarakonttorin uuden toimitalon rakennuskustannukset, määrältään 328.0 milj. markkaa, Oy Liisankatu 14:n asuintalon arvo, 20.5 milj. markkaa, sen johdosta, että tämä yhtiö purettiin ja talo siirrettiin suoraan pankin omistukseen, sekä Joensuun konttorin tarpeiksi hankittujen Asunto Oy Pankkitalon osakkeiden arvo 33.9 milj. markkaa. Poistojen kokonaisarvo, 407.1 milj. markkaa, oli täten suurempi kuin milloinkaan aikaisemmin. Vanhan tavan mukaan poistettiin sitäpaitsi vuoden aikana hankitun kaluston arvo kokonaisuudessaan.

Kaikkien poistojen jälkeen Suomen Pankin nettovoitoksi jäi 1 004.4 milj. markkaa, joten lisäys edellisestä vuodesta oli 96.8 miljoonaa eli lähes 11 %. Nettovoiton viimeaikaista kehitystä, johon jatkuva

inflaatio voimakkaasti on painanut leimansa, valaisee seuraava lukusarja.

Vuonna 1938	—	104.6	milj. markkaa
” 1946	—	242.2	” ”
” 1947	—	603.8	” ”
” 1948	—	834.2	” ”
” 1949	—	907.6	” ”
” 1950	—	1 004 408 178	”

Pankin ohjesäännön mukaan on puolet vuoden nettovoitosta, siis 502 204 089 markkaa, siirrettävä pankin vararahastoon. Tämän tapahtuttua heti kuluvaan vuoden alussa pankin vararahasto on noussut 1 527.1 milj. markkaan. Nettovoiton toinen puolisko, 502.2 milj. markkaa, tultaneen kokonaisuudessaan käyttämään valtion yleisiin tarkoituksiin. Valtion tuloarvioon on näet merkitty Suomen Pankin voitosta saatava tulo jonkin verran suuremmaksikin, 600 milj. markaksi.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Tilintarkastus.

Vuoden 1949 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, kansanedustaja Kaisa Hiilelä, kunnallisneuvos Kaapro Moilanen, kansanedustaja Johannes Mustonen ja maanviljelijä Juho Niukkanen, toimittivat viime vuoden helmikuun 20 ja 24 päivän välisenä aikana pankin vuoden 1949 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja pankin ohjesäännön tätä koskevien säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1949.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 8, maaliskuun 22, toukokuun 25, heinäkuun 20, syyskuun 26, marraskuun 2 ja joulukuun 15 päivänä.

Inventtaukset sekä haarakonttorien ja asioimistojen tarkastukset.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen, kassaholvien ja rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

c) Asioimistoissa.

Niinikään pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että pankin asioimistoja hoitavien liikepankkien valvojat ovat sopimuksen mukaisesti inventoineet asioimistojen kassavarat kerran kuukaudessa.

Sitäpaitsi on vuoden kuluessa tarkastettu kaikki haarakonttorit.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen sekä Elis Holmin hätäapurahaston tilit vuodelta 1949 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Eduskunnan kirjelmässään kesäkuun 10 päivältä 1947 antaman määräyksen mukaisesti tuli pankkivaltuusmiesten vuonna 1950 kokoontuvalle eduskunnalle valmistaa ehdotus niiden korkovarojen jakamisesta, jotka silloin olivat käytettävissä Längmanin testamenttirahastossa Litt. B. Apurahojen oltua haettavina saapui pankkivaltuusmiehille 25 anomusta, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet pankkivaliokunnalle lähettämässään ehdotuksessa esittivät, että jakoa varten käytettävissä olleista 197 332 markasta jaettaisiin 197 000 markkaa lähemmin luetuille yhdistyksille, laitoksille ja seuroille. Sen jälkeen kun eduskunta, pankkivaliokunnan ehdotuksesta, oli tehnyt sanottujen korkovarojen jakamisesta päätöksensä sekä ilmoittanut siitä pankkivaltuusmiehille, suoritettiin apurahojen jako.

Pankkivaliokunnan käsitellessä ehdotusta Längmanin testamenttirahaston Litt. B apurahojen jakamisesta heräsi kysymys, olisiko mahdollista ja tarkoituksenmukaista, Längmanin testamenttirahaston Litt. A pääoman noustua nyt lähes 23 milj. markkaan, ryhtyä jakamaan avustuksia myös viimeksi mainitusta rahastosta. Harkitessaan kysy-

mystä valiokunta tutki ja selvitteli perusteellisesti E. J. Längmanin testamentin osaksi varsin omalaatuisia ja vaikeasti tulkittavia määräyksiä ja tuli siihen tulokseen, että rahasto voidaan ottaa viipymättä käytäntöön. Tämän johdosta valiokunta teki mietinnössään huhtikuun 24 päivältä eduskunnalle esityksen rahaston Litt. A varojen ottamisesta testamentin määräysten mukaiseen käyttöön, minkä esityksen eduskunta hyväksyi päättäen,

„että Längmanin A-rahastosta viipymättä siirretään erityiseen rahastoon, jonka nimeksi tulee „E. J. Längmanin kunnallisrahasto”, 4,000,000 markkaa;

että Suomen Pankin tulee vastedes, niin pian kuin A-rahasto jälleen saavuttaa testamentissa siirtoa varten määrätyn suuruuden, testamentissa mainittuihin osarahastoihin siirtää niille tulevat määrät;

että korkovaroja kunnallisrahastosta on ryhdyttävä jakamaan, niin pian kuin Eduskunta on vahvistanut ohjeet tällaista jakoa varten; sekä

että Pankkivaltuusmiesten tulee laatia ehdotus mainituiksi ohjeiksi.”

Eduskunnan päätös saatettiin pankkivaltuusmiesten tietoon ja noudatettavaksi toukokuun 3 päivänä päivätyllä kirjelmällä.

Kokouksessaan toukokuun 25 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät saattaa kirjelmän sisällön Suomen Pankin johtokunnan tietoon ja kehoittaa sitä menettelemään Längmanin A-rahaston suhteen kirjelmässä mainituin tavoin. Johtokunnan tehtäväksi annettiin myös asettaa toimikunta laatimaan ehdotus ohjeiksi „E. J. Längmanin kunnallisrahaston” korkovarojen jakamisesta.

Johtokunta.

Maaliskuun 17 päivänä Tasavallan presidentti nimitti ja määräsi pankin johtokunnan puheenjohtajan lakitieteen lisensiaatti, varatuomari Sakari Tuomiojan kauppa- ja teollisuusministeriksi ja ministeriksi käsittelemään ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia asioita sekä johtokunnan jäsenen lakitieteen tohtori Urho Kekkonen pääministeriksi ja sisäasiainministeriksi. Tämän johdosta pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan puheenjohtajan Tuomiojan, joka edelleen hoiti virkaansa Suomen Pankissa, olemaan poissa pankista

ministerintehtävien sitä vaatiessa sekä myönsivät pankinjohtaja Kekkoselle virkavapautta hänen pääministerikautensa ajaksi. Johtokunnan vt. puheenjohtajana toimi vakinaisen puheenjohtajan estyneenä ollessa hänen varamiehensä, johtokunnan jäsen filosofian tohtori K. Kivialho. Johtokunnan apujäseneksi siksi ajaksi, jonka pankinjohtaja Kekkonen on virkavapaa, pankkivaltuusmiehet määräsivät pankin pääsihteerin lainopin kandidaatti Esko K. Leimosen.

Suomen Pankin soveltamien korkojen korottaminen.

Kuten tunnettua, korottivat liike- ja säästöpankit sekä osuuskassat lokakuun 1950 alusta lähtien talletuskorkojaan 2 %, shekitilinkorkojaan 1 % ja antolainauskorkojaan yleensä 2 %. Niinikään vakuutuslaitokset olivat jo syyskuun alusta lähtien korottaneet antolainauskorkojaan enintään 2 %. Näiden inflaatiota vastustavien toimenpiteiden ensisijaisena tarkoituksena oli hillitä laajaksi paisunutta investointia ja elvyttää säästämisalua.

Näissä olosuhteissa johtokunta katsoi asianmukaiseksi, että myös Suomen Pankki nostaisi korkojaan lokakuun alusta alkaen, ja teki syyskuun 25 päivänä pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankin soveltamia korkoja korotettaisiin 2 % eli 7 $\frac{3}{4}$ —8 $\frac{3}{4}$ %:iin. Jotta rahalaitokset saataisiin noudattamaan tiettyä pidättyvyyttä rediskonttauksissaan, johtokunta esitti myös rediskonttokorkoa koskevia määräyksiä muutettaviksi lokakuun alusta lähtien siten, että rediskontattaessa rahalaitosten vekseleitä sovellettaisiin samaa tai johtokunnan harkinnan mukaan enintään $\frac{1}{2}$ % korkeampaa korkoa kuin millä vekselit on aikoinaan diskontattu, kuitenkin vähintään Suomen Pankin asiakkailtaan ottamaa diskonttokorkoa.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokunnan esitystä kokouksessaan syyskuun 26 päivänä ja päättivät panna asian pöydälle myöhemmin pidettävään kokoukseen, paitsi rediskonttokoron osalta, johon nähden johtokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Korkokysymys otettiin uudelleen käsiteltäväksi pankkivaltuusmiesten kokouksessa marraskuun 2 päivänä, jolloin johtokunta uudisti aikaisemman ehdotuksensa Suomen

Pankin soveltamien korkojen korottamisesta 2 %:lla alleviivaten erikoisesti sitä epäoikeudenmukaisuutta, että Suomen Pankin luottoasiakkaat nauttivat huomattavasti halvempikorkoista luottoa kuin muiden rahalaitosten asiakkaat. Tällä kerralla pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen, ja korkojen korotus tuli voimaan marraskuun 3 päivästä 1950.

Uusi kirjenvaihtajapankki.

Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet päättivät kokouksessaan toukokuun 25 päivänä, että Suomen Pankin uudeksi kirjenvaihtajaksi otetaan pankkiirilaitos Worms & Cie, Pariisi, joka oli ilmoittanut suostuvansa siihen.

Rahapajan ja Suomen Pankin setelipainon yhdistämissuunnitelman raukeaminen.

Kuten pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1949 on selostettu, tekivät pankkivaltuusmiehet sanotun vuoden marraskuun 23 päivänä valtiovarainministeriölle esityksen, että rahapaja siirrettäisiin valtiolta Suomen Pankille ja yhdistettäisiin pankin setelipainoon. Lokakuun 14 päivänä 1950 valtiovarainministeriö antoi vastauksensa mainittuun esitykseen ilmoittaen, että, koska rahapaja merkitsee valtiolle huomionarvoista tulolähdettä eikä rahapajan ja Suomen Pankin setelipainon yhdistämisellä koko valtion taloudenkaan huomioonottaen ole saavutettavissa sanottavaa rationalisointia, ei ole riittävää aihetta ryhtyä näiden laitosten yhdistämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Kiinteistöjen ostoja.

Toukokuun 25 päivänä 1950 pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät kaupan, jolla Suomen Pankki oli saman toukokuun 10 päivänä ostanut Suomen valtiolta tontin N:o 16 Helsingin kaupungin IV kaupunginosan 72. neliössä, osoite Boulevardi 21, 17 milj. markan suuruisesta kauppahinnasta. Pankin tarkoituksena on rakentaa tontille, joka on 1 897,9 m²:n suurinen, virasto- ja asuinrakennus, josta kolme alinta kerrosta varataan virastohuo-

neiksi ja neljä ylintä kerrosta asunnoiksi pankin pääkonttorin toimihenkilöille. Alussa mainitussa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet myös antoivat johtokunnalle valtuudet ryhtyä kaikkiin tontille rakennettavan uudisrakennuksen rakennussuunnitelman laatimisesta ja rakennustöiden käyntipaikasta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Lokakuun 27 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta teki esityksen, että pankki lähinnä uuden setelipainon rakennussuunnitelmia silmällä pitäen ostaisi sille tarjotun G. V. Boijerin perikunnan omistaman talon ja tontin N:o 6 Helsingin kaupungin I kaupunginosan 17. neliössä, osoite Snellmaninkatu 23, 31 milj. markan suuruisesta kauppahinnasta. Tontin pinta-ala on 2 939 m². Sen kadunpuoleisella osalla sijaitsee yksikerroksinen puurakennus ja pihassa nelikerroksinen kivinen asuinrakennus, jonka tilavuus on 23 300 m³. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen marraskuun 2 päivänä 1950, ja kiinteistöä koskeva kauppakirja allekirjoitettiin seuraavana päivänä.

Suomen Pankin johtosäännön 7, 18 ja 19 §:n muuttaminen.

Johtokunta teki toukokuussa pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankin johtosäännön 7 §:ään, joka sisältää holvien ja kassojen hoitoa koskevia käytännöllisiä määräyksiä, 18 §:ään, jossa määrätään pankin viran tai toimen haltijain allekirjoittamisoikeudesta, ja 19 §:ään, joka koskee pankin antamia kuitteja, tehtäisiin eräitä muutoksia ja täydennyksiä, jotka pankin toiminnan laajentuessa ja kehittyessä olivat osoittautuneet tarpeellisiksi. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen toukokuun 25 päivänä ja pyysivät valtioneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin johtosääntöön tehtyjen muutosten julkaisemiseksi asetuskokouksessa. Julkaiseminen tapahtui kesäkuun 12 päivänä.

Uusien toimien perustaminen ja eräisiin toimiin tehtyjä muutoksia.

Pankkivaltuusmiehet perustivat johtokunnan esityksestä kertomusvuoden aikana pankin Turun konttoriin sen liiketoiminnan

laajentumisen johdosta tarpeelliseksi osoittautuneen kamreerin toimen. Lisäksi muutettiin Turun, Oulun ja Jyväskylän konttorien kassanhoitajan toimi kassanhoitajataren toimeksi, jaettiin Turun ja Tampereen konttorien konttoriapulaisen toimet vanhemman ja nuoremman konttoriapulaisen toimiin sekä Turun, Tampereen ja Oulun konttorien kassa-apulaisen toimet vanhemman ja nuoremman kassa-apulaisen toimiin ja perustettiin Jyväskylän konttoriin puhelinkeskuksenhoitajan toimi.

Suomen Pankin ohjesäännön 24 §:n muuttaminen ja uuden eläkesäännön vahvistaminen.

Syyskuun 30 päivänä 1950 eduskunta hyväksyi lain virkamieseläkkeistä, joka tuli voimaan lokakuun 1 päivänä ja kumosi valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen 30 päivänä joulukuuta 1924 annetun lain siihen tehtyine muutoksineen sekä viime mainitun lain nojalla annetut säännökset ja määräykset. Tärkein muutos, jonka uusi eläkelaki teki valtion viran tai toimen haltijain eläkeoikeutta koskeviin määräyksiin, on lain 5 §:n 1 kohtaan sisältyvä säännös eläkkeen suuruuden määräämisperusteista sekä alimman ja korkeimman täyden eläkkeen määrästä. Sanotun lainkohdan mukaan on täyden eläkkeen määrä valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetussa laissa vahvistetun peruspalkan ja viiden ikälisän yhteismäärästä: palkkausluokissa 1—22 66 %, palkkausluokissa 23—25 65 % ja palkkausluokissa 26—40 64 %, kuitenkin siten, että alin täysi eläke on 132 000 markkaa ja korkein täysi eläke 480 000 markkaa.

Suomen Pankin ohjesäännön 24 §:ssä, sellaisena kuin se on Suomen Pankin ohjesäännön muuttamisesta kesäkuun 30 päivänä 1947 annetussa laissa, määrättiin, että pankin viran tai toimen haltijan eläke ei saa olla suurempi kuin 60 % virkaan tai toimeen kuuluvasta peruspalkasta ja enintään voimassa olevassa valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen annetussa laissa säädetyn korkeimman eläkkeen määräinen. Kun tässä ohjesäännön pykälässä mainittu laki valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen, kuten alussa mainittiin, kumottiin, oli sanot-

tua ohjesäännön pykälää muutettava ja pankin viran tai toimen haltijain korkeimman eläkkeen suuruus määriteltävä uudella perusteella.

Ottaen huomioon, että aina on noudatettu sitä periaatetta, että Suomen Pankin myöntämä korkein täysi eläke on saman suuruisen voimassa olevassa valtion viran tai toimen haltijain eläkelaisissa säädetyn korkeimman täyden eläkkeen kanssa, johtokunta teki lokakuussa pankkivaltuusmiehille esityksen ohjesäännön 24 §:n 1 kohdan muuttamisesta siten, että siinä vahvistettiin pankin viran tai toimen haltijain korkein täysi eläke samoin kuin alin täysi eläke saman suuruisiksi virkamieseläkelain 5 §:ssä vahvistettujen korkeimman ja alimman täyden eläkkeen kanssa. Samalla johtokunta ehdotti, että perustaksi pankin viran tai toimen haltijain eläkkeitä määrätessä vahvistettaisiin yhdenmukaisesti virkamieseläkelain säännösten kanssa peruspalkan ja viiden ikälisän yhteismäärä. Kun virkamieseläkelain 5 §:ssä on lisäksi määrätty eläkkeen suuruus prosentuaalisesti erillaiseksi eri palkkausluokkien kohdalla, johtokunta katsoi kohtuulliseksi, että vastaavanlainen järjestely vahvistettaisiin myös Suomen Pankin myöntämiin eläkkeisiin nähden määräämällä puheena olevassa ohjesäännön pykälässä, että täyden eläkkeen määrä on yhtä monta prosenttia viran tai toimen haltijalle vahvistetun peruspalkan ja viiden ikälisän yhteismäärästä kuin voimassa olevassa laissa virkamieseläkkeistä valtion viran tai toimen haltijain vastaavien tai lähinnä vastaavien palkkausluokkien kohdalla on määrätty. Tästä sanamuodosta on se etu, että virkamieseläkelaisissa vahvistettujen prosenttilukujen mahdollisesti muuttuessa ei sanottuun pankin ohjesäännön pykälään tarvitse joka kerta tehdä vastaavaa muutosta. Samasta syystä johtokunta katsoi myös käytännöllisimmäksi, ettei alimman ja korkeimman täyden eläkkeen määrää mainittaisi markkamääräisesti ohjesäännön pykälässä vaan siinä määrättäisiin ainoastaan, että alin ja korkein täysi eläke ovat voimassa olevassa virkamieseläkelaisissa säädetyn alimman ja korkeimman täyden eläkkeen suuruiset. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen marraskuun 2 päivänä ja pyysivät valtioneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin, että eduskunnan hyväksyttäväksi annettaisiin

esitys laiksi Suomen Pankin joulukuun 21 päivänä 1925 annetun ohjesäännön 24 §:n 1 kohdan, sellaisena kuin se on kesäkuun 30 päivänä 1947 annetussa laissa, muuttamisesta ehdotuksen mukaisesti.

Eduskunnan hyväksyttyä lakiesityksen joulukuun 12 päivänä johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankin eläkesääntöön tehtäisiin vastaava muutos. Kun uudessa virkamieseläkelaiissa on valtion viran tai toimen haltijain eläkeoikeutta koskeviin säännöksiin tehty edellä mainitun lisäksi eräitä muitakin muutoksia, johtokunta ehdotti, että myös pankin eläkesäännössä otettaisiin soveltuvin osin huomioon nämä muutokset ja samalla täydennettäisiin ja selvennettäisiin sen eräitä kohtia. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät nämä ehdotukset ja, huomioonottaen että eläkesääntöön näin ollen oli tehtävä melko useita muutoksia ja täydennyksiä, vahvistivat pankille kokonaan uuden eläkesäännön, joka tuli voimaan joulukuun 15 päivänä.

Palkkauksen ja eläkkeiden korottaminen, kalliinpaikanlisät sekä ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaus.

Toukokuun 20 päivänä johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankin vakinaisten toimenhaltijain peruspalkkoja korotettaisiin samojen periaatteiden mukaan kuin hallituksen toukokuun 8 päivänä eduskunnalle antaman esityksen nojalla annettavassa laissa valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta säädetään. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen toukokuun 25 päivänä ja oikeuttivat samalla johtokunnan korotuksen yhteydessä toimeenpanemaan eräiden peruspalkkaluokkien kohdalla tarpeellisiksi katsotut tarkistukset. Eduskunnan hyväksyttyä lakiesityksen kesäkuun 20 päivänä toimeenpantiin korotukset laissa vahvistettuja periaatteita noudattaen ja korotetut peruspalkat suoritettiin taannehtivasti maaliskuun 1 päivästä 1950 lukien.

Pankin vakinaisille toimenhaltijoille maksettavat ikälisät ja kalliinpaikanlisät nousivat niinkään kertomusvuoden maaliskuun alusta lukien, koska valtion viran tai toimen haltijoille maksettavia ikälisiä ja kalliinpaikanlisä, joihin nähden vahvistettuja

asteikkoja ja määräyksiä sovelletaan myös Suomen Pankin maksamiin ikälisiin ja kalliinpaikanlisäin, korotettiin mainitusta ajankohdasta lähtien.

Joulukuun 15 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen pankin maksamien ns. vanhojen peruseläkkeiden ja avustusten korottamisesta maaliskuun 1 päivästä 1950 lukien samoja periaatteita noudattaen, joiden mukaan valtion varoista myönnetty vanhat peruseläkkeet samasta ajankohdasta lähtien korotettiin. Tämä merkitsi jo myönnettyjen eläkkeiden ja avustusten korottamista saman suuruiseksi kuin ne vastaavat eläkkeet ja avustukset, jotka myönnetään pankkivaltuusmiesten joulukuun 15 päivänä 1950 vahvistaman uuden eläkesäännön nojalla, ja käytettiin eläkkeiden suuruutta määrättäessä korotuksen perustana samasta tai vastaavasta virasta tai toimesta, josta eläke on myönnetty, maaliskuun 1 päivästä 1950 lähtien maksettavan peruspalkan ja viiden ikälisän yhteismäärää sekä avustusten korotuksen perustana vastaavasta toimesta samasta ajankohdasta lähtien maksettavan pohjapalkkion ja viiden ikälisän yhteismäärää.

Pankin ylimääräisten toimenhaltijain palkkausta korotettiin niinkään kertomusvuoden maaliskuun alusta lähtien ja se tapahtui samoja periaatteita noudattaen, joiden mukaan valtion ylimääräisten toimenhaltijain palkkausta oli sanotusta ajankohdasta lähtien parannettu. Ylimääräisten toimenhaltijain peruspalkkioiden ja ikälisien korotukseen pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuoden aikana käytettäväksi noin 11 850 000 markan suuruisen määrärahan.

Koska pankin toimenhaltijain kalliinpaikanlisien korotusten johdosta sanottujen lisien maksamiseen vuodeksi 1950 varattu määräraha, noin 11 990 000 markkaa, ei riittänyt, pankkivaltuusmiehet myönsivät tarkoitukseen kertomusvuonna käytettäväksi noin 2 360 000 markan suuruisen lisämäärärahan. Joulukuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille maksettaisiin myös vuonna 1951 kalliinpaikanlisää samojen periaatteiden mukaisesti kuin sitä maksetaan valtion viran tai toimen haltijoille. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen joulukuun 15

päivänä ja myönsivät tarkoitukseen yhteensä noin 14 700 000 markan suuruisen määrärahan.

Joulukuun 15 päivänä pankkivaltuusmiehet myönsivät noin 49 800 000 markkaa käytettäväksi pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1951.

Eläkkeet ja avustukset.

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet viisi eläkesäännön mukaista eläkettä ja yhden avustuksen. Näiden yhteinen vuotuinen määrä on 1 050 168 markkaa.

Haarakonttorien valvojat.

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1951 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuravat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja toimitusjohtaja Kaarlo August Noro sekä varamiehet varatuomari Yrjö Jokiranta ja toimitusjohtaja Alekski Tandefelt;

Joensuun konttori: valvojat kauppaneuvos Juhana Tarma ja toimitusjohtaja Aleksanteri Vornanen sekä varamiehet toimitusjohtaja, talousneuvos Kosti Aaltonen ja kauppias Aulis Erkki Tahvo Aho;

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Vilhelm Laitila ja poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio sekä varamiehet apulaiskaupunginjohtaja, dipl.insinööri Veikko Johannes Tolamo ja johtaja Toivo Johannes Heinonen;

Kotkan konttori: valvojat toimitusjohtaja, kunnallisneuvos Veikko Aleksander Cajander ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos, pormestari Hugo Gustaf Johannes Melart sekä varamiehet kaupunginsihteeri, varatuomari Kustaa Ilmari Laaksonen ja toimitusjohtaja Kaarlo Erkki Marjanen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurta ja maanviljelysneuvos Niilo Ilmari Jokinen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Gunnar Valdemar Hellén ja toimistonhoitaja Vilho Ruotsalainen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Tuompo ja rehtori, fil. maisteri Artturi

Aukusti Tähtinen sekä varamiehet kaupunginjohtaja Olavi Ilmari Kajala ja toimitusjohtaja, insinööri Torsten Martin Lindroos;

Mikkelin konttori: valvojat kihlakunnan tuomari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Walter Pulkkinen ja toimitusjohtaja, talousneuvos Otto Eskelinen;

Oulun konttori: valvojat toimitusjohtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Kaarlo Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja Jalmari Kustaa Korkeakivi ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Arne Toivonen;

Porin konttori: valvojat fil. tohtori Frans Vihtori Härmä ja johtaja Yrjö Nurmi sekä varamiehet pormestari, varatuomari Väinö Wilhelm Hahta ja kaupunginjohtaja Martti Johannes Ekblom;

Tampereen konttori: valvojat toimitusjohtaja, kauppaneuvos Alpo Pesonen ja laamanni, oikeuspormestari Lauri Talvia sekä varamiehet toimitusjohtaja, eversti Eric B:son Schauman ja toimitusjohtaja Lauri Pellas;

Turun konttori: valvojat maaherra Frans Vilho Kyttä ja johtaja Juho Heikki Kurkela sekä varamiehet johtaja Arne Laaksonen ja toimitusjohtaja Väinö Jylhä; sekä

Vaasan konttori: valvojat johtaja, kauppaneuvos Lauri Aleksander Niinioja ja pormestari Axel Elias Laxén sekä varamiehet johtaja Juho Viljam Vaahtoniemi ja toimitusjohtaja Einar Armas Railo.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1950 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsevat seuraavat henkilöt:

Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä, ministeri,

Peltonen, Onni, ministeri,
Leikola, Erkki, professori,
Pekkala, Mauno, pääjohtaja,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Salmenoja, Pietari, pääjohtaja,
Pälppula, Juho Erland, kunnallisneuvos,
Söderhjelm, Johan Otto, lakitieteen tohtori,

Manninen, Hugo, kansanedustaja.

Näistä kolme ensinmainittua muodostivat suppeamman pankkivaltuuston. Puheenjohtajana toimi koko vuoden allekirjoittanut Vesterinen ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Peltonen.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1950 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Laine, Lauri*, maatalousteknikko, kansanedustaja;

Moilanen, Kaapro, kunnallisneuvos, hänen

varamiehensä *Kullberg, Henrik*, maanviljelijä, kansanedustaja;

Hiielä, Kaisa, rahastonhoitaja, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Bryggari, Tuomas*, tarkastaja;

Mustonen, Johannes, metsätyöläinen, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Kulo, Kusti*, huoltopäällikkö; sekä

Kauppi, Kalle, professori, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Öhman, Carl Arne*, lakitieteen kandidaatti, kansanedustaja.

Helsingissä maaliskuun 9 päivänä 1951.

VIHTORI VESTERINEN

O. Peltonen

Juhani Leppälä

J. O. Söderhjelm

Erkki Leikola

P. Salmenoja

H. Manninen

Mauno Pekkala

J. Erl. Pilppula

Esko K. Leinonen

1VA5a

68443

Eduskunnan
Eduskunnan
pankivaltuusmiesten kertomus

POISTETTU

SUOMEN PANKIN

1995-06-28

KIRJASTO